

Taloudellinen katsaus

Talvi 2024

Paavo Hurri, ekonomisti

Elina Ahti, vastaava tutkija

Paula Pesonen, tutkija

16.1.2024

Insinööriliitto

Keskeisimmät havainnot

1. Suomen talous on taantumassa – talouskasvun heikkous on laaja-alaista
2. Työllisyys notkahtaa, mutta säilyy korkeana ennustejaksolla
3. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku lisäävät ostovoimaa

Tilannekuva ja kasvunäkymät

- Talouden kokonaiskysyntä on heikkoa vuosina 2023-2024. Vuoden 2024 osalta ennusteissa on hajontaa.
- Hintojen ja korkojen nousu painaa kotitalouksien kulutusta ja investointeja.
- Kasvu vahvistuu vuosina 2025 ja 2026.

Työmarkkinat

- Heikko kysyntä vähentää työllisyyttä ja lisää lomautuksia vuonna 2024. Työllisyyden lasku jää lyhytaikaiseksi ja työllisyysaste säilyy korkeana.
- Työllisyys lisääntyy vuosina 2025 ja 2026, kun luottamus parantuu ja yksityinen kulutus elpyy.
- Insinöörien työttömyys on pysynyt matalalla tasolla.

Suhdanne

- Inflaatio on hidastunut huomattavasti vuoden 2023 aikana, ja sen odotetaan pysyvän maltillisena vuosina 2024-2026.
- Ostovoima kasvaa vuonna 2024, kasvu nopeutuu vuonna 2025.
- Kilpailukyky heikkenee vuonna 2023 euroalueeseen nähden, mutta paranee vuosina 2024-2026.

Muutos syksystä 2023

- Vuoden 2023 talouskasvu tarkentui negatiiviseksi (-0,5 %). Suomen Pankki ja VM arvioivat vielä syksyllä, että talous ei kasva. Vuoden 2024 kasvuennusteet tarkentuivat alaspäin ja niissä on edelleen hajontaa.
- Työllisyysennusteet tarkentuivat hieman alaspäin – tason odotetaan säilyvän siitä huolimatta korkeana.
- Insinöörien työttömyys ei ole noussut syksyn jälkeen vaan pysynyt suunnilleen samalla tasolla. Insinöörien lomautukset ovat kasvussa. Lomautusten määrä kasvanut erityisesti rakennusosalalla. Myös kone- ja energiatekniikan alalla lomautukset ovat nousussa.
- Inflaationäkymät ovat tarkentuneet positiivisempaan suuntaan – taustalla odotukset korkojen laskusta. Inflaation ennustetaan olevan 2 prosenttia vuonna 2024 (syksyllä 2,2 prosenttia) ja 1,4 prosenttia vuonna 2025 (syksyllä 1,7 prosenttia).
- Inflaation hidastumisen seurauksena reaalian ansiotason odotetaan kasvavan 1,9 prosenttia vuonna 2024. Syksyllä reaalian ansiotason ennustettiin nousevan 1,3 prosenttia.

Tilannekuva ja kasvunäkymät

Suomen talous on taantumassa – kasvu vahvistuu lähivuosina

Insinööriliitto

Suomen talous on taantumassa

- Talous supistui 0,5 % vuonna 2023 kokonaiskysynnän ollessa heikkoa laaja-alaisesti.
- Kasvuennusteissa merkittävää hajontaa vuoden 2024 osalta: VM ennustaa talouden kasvavan vuonna 2024 ja Suomen Pankki odottaa talouden supistuvan vuonna 2024.
- BKT:n kasvu palaa pidemmän aikavälin keskimääräiselle tasolle vuosina 2025-2026.
- Heikko suhdanne näkyy myös teollisuudessa – teollisuustuotannon volyymi on laskenut, tosin historiallisesti hyvälle tasolle. Teollisuuden uudet tilaukset laskivat lokakuussa yli 15 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna.

Hintojen ja korkojen vaikutus näkyy kasvuluvuissa

- Inflaatio ja korot syövät kotitalouksien ostovoimaa ja käytettävissä olevia tuloja. Kotitaloudet ovat kuitenkin pystyneet kattamaan jonkin verran kasvaneita kustannuksia purkamalla säästöjään.
- Yksityinen kulutus ja investoinnit supistuivat hintojen ja korkojen nousun seurauksena.

Ennusteet epävarmoja

- Ennusteissa on merkittävää hajontaa. Suomen Pankin ja Valtiovarainministeriön ennusteet tarkentuivat negatiivisiksi vuoden 2023 osalta. Valtiovarainministeriön ennusteessa kasvunäkymät vuodelle 2024 ovat positiivisemmat.
- Vuonna 2024 hintojen nousun ennustetaan hidastuvan 1-2 prosenttiin.

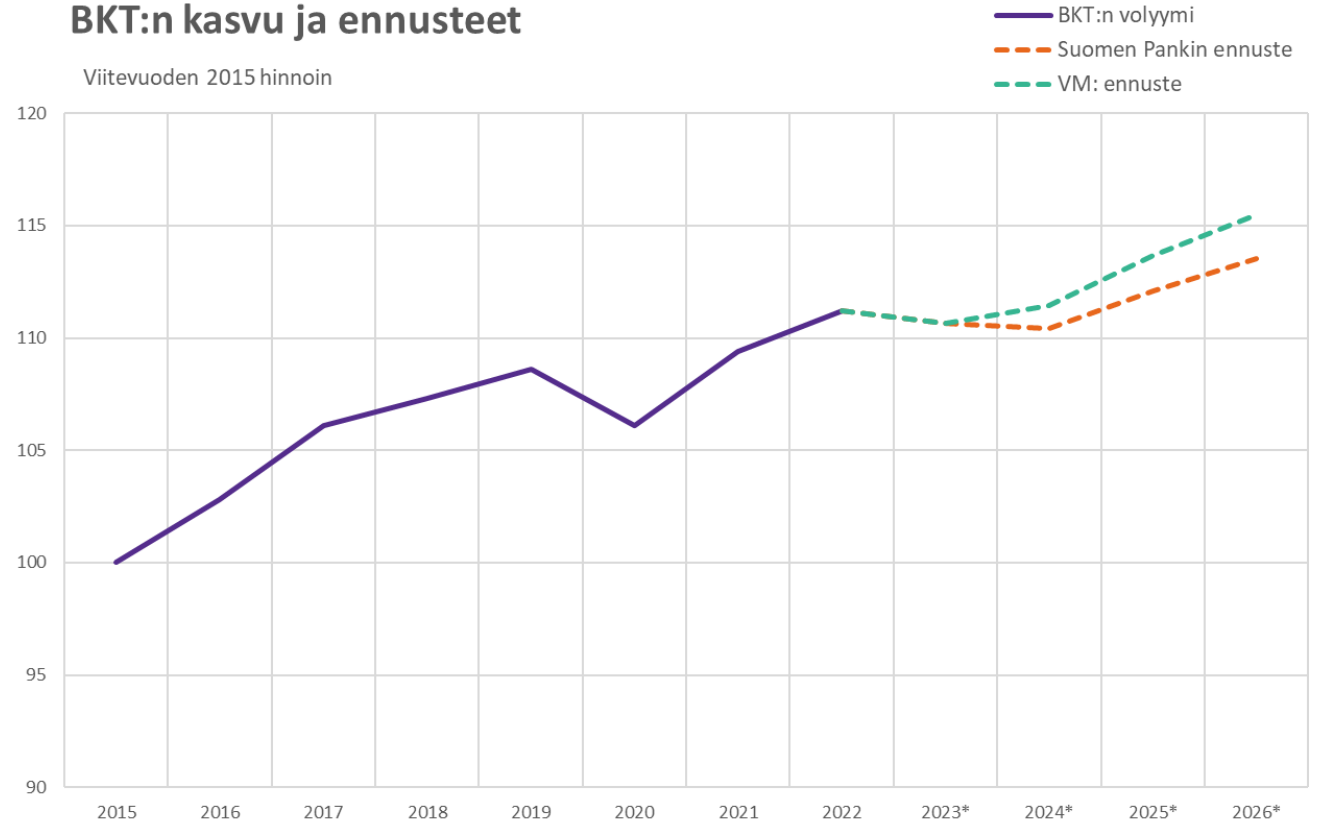
Kasvunäkymät

Kasvuennusteita on korjattu alaspäin, mutta ennusteissa on myös edelleen paljon hajontaa. Talouskasvu palaa pidemmän aikavälin tasolle ennustejakson loppupuolella.

- Ennusteiden mukaan talous supistui vuonna 2023 yksityisen kulutuksen ja investointien supistumisen seurauksena. Vuoden 2024 kasvuennusteet ovat positiivisemmat, mutta pitävät sisällään hajontaa. VM:n ennusteen näkymät ovat positiivisemmat.
- Kotimainen ja ulkomainen kysyntä on ollut erityisen heikkoa vuonna 2023. Kysyntä alkaa vahvistua vuoden 2024 aikana ja tukea kasvua.
- Vuosina 2025 ja 2026 talouskasvu palaa pidemmän aikavälin kasvun tuntumaan, kun yksityinen kulutus elpyy ja investoinnit kasvavat.

BKT:n kasvu ja ennusteet

Viitevuoden 2015 hinnoin

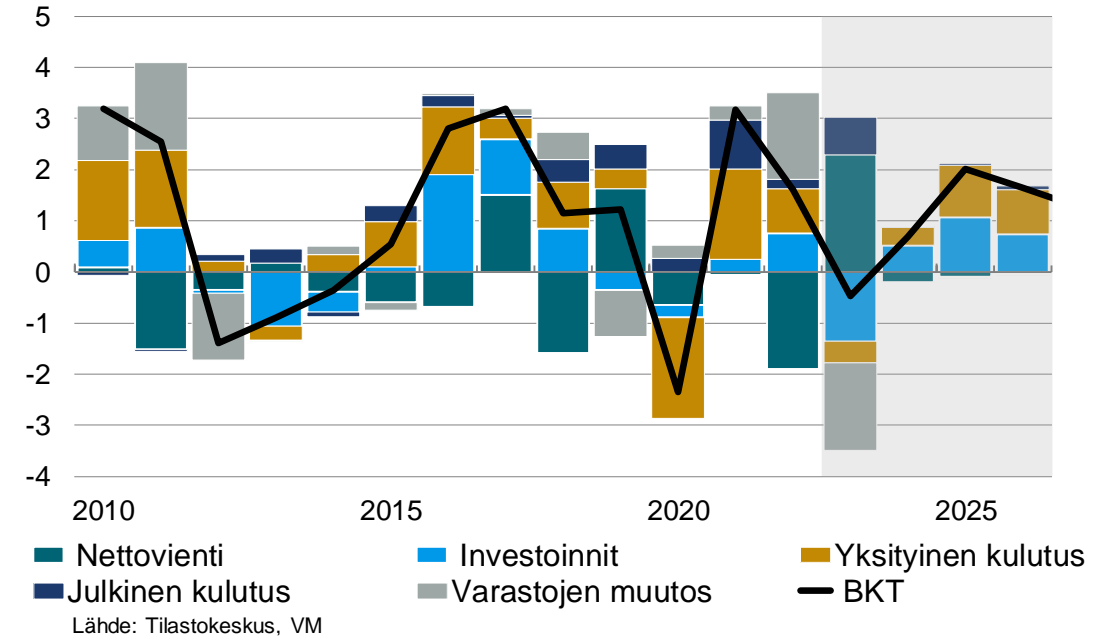

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki, VM

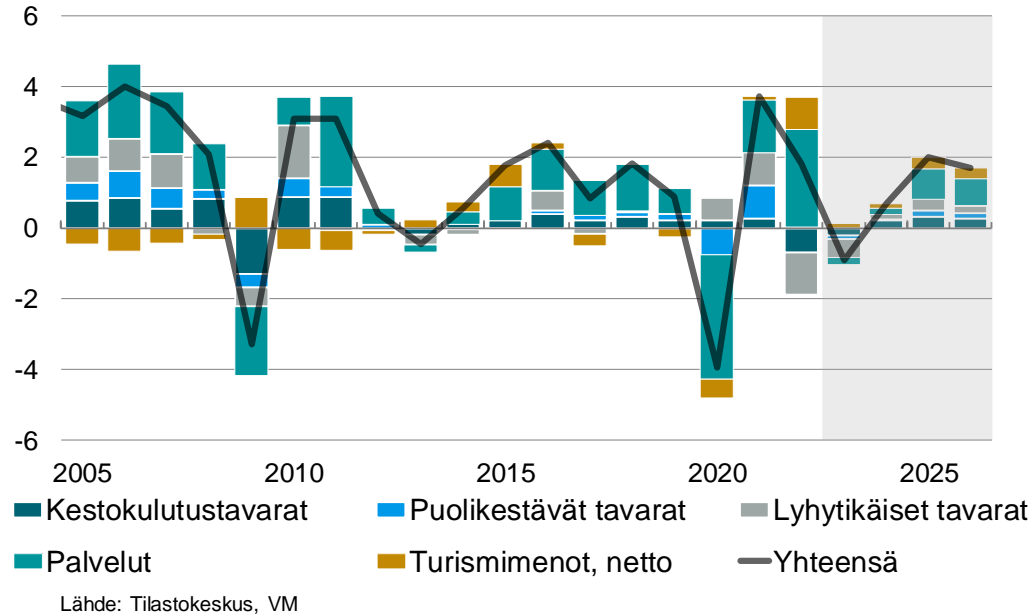
Bruttokansantuote, vuosikasvu (%)	2023e	2024e	2025e	2026e
Suomen Pankki, joulukuu 2023	-0,5 %	-0,2 %	1,5 %	1,3 %
VM, joulukuu 2023	-0,5 %	0,7 %	2,0 %	1,6 %

- **Nettovienti ja julkinen kulutus tukivat kasvua vuonna 2023. Yksityinen kulutus ja investoinnit supistuivat.**
- **Inflaation hidastuminen ja ansioiden kasvu tukevat kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta tulevina vuosina.**
- **Yksityinen kulutus ja investoinnit tukevat kasvua lähivuosina.**

BKT:n kasvu Suomessa ja siihen vaikuttavat tekijät prosenttiyksikköä

Kotitalouksien kulutusmenot määrän muutos ja kasvuvaikutukset, %

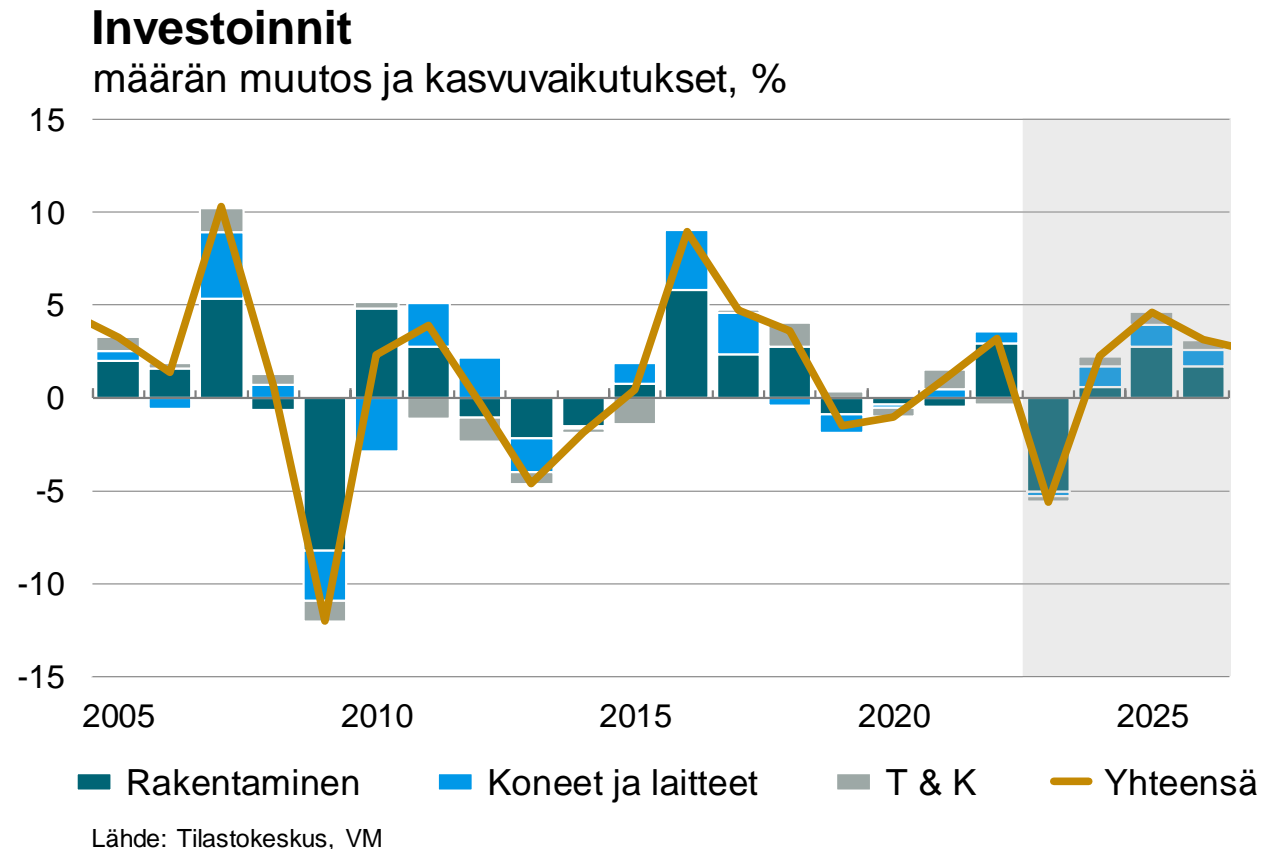

- **Vuonna 2024 inflaation hidastuminen, korkojen kääntyminen laskuun ja tulokehitys lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja.**
- **Kotitalouksien säästämisaste kääntyi positiiviseksi vuonna 2023. Säästämisasteen odotetaan säilyvän positiivisena lähivuosina.**

Investoinnit vähenivät merkittävästi vuonna 2023 – laskua erityisesti rakentamisessa

Investointien vähenemisen taustalla erityisesti rakentamisen pudotus asuinrakentamisessa.

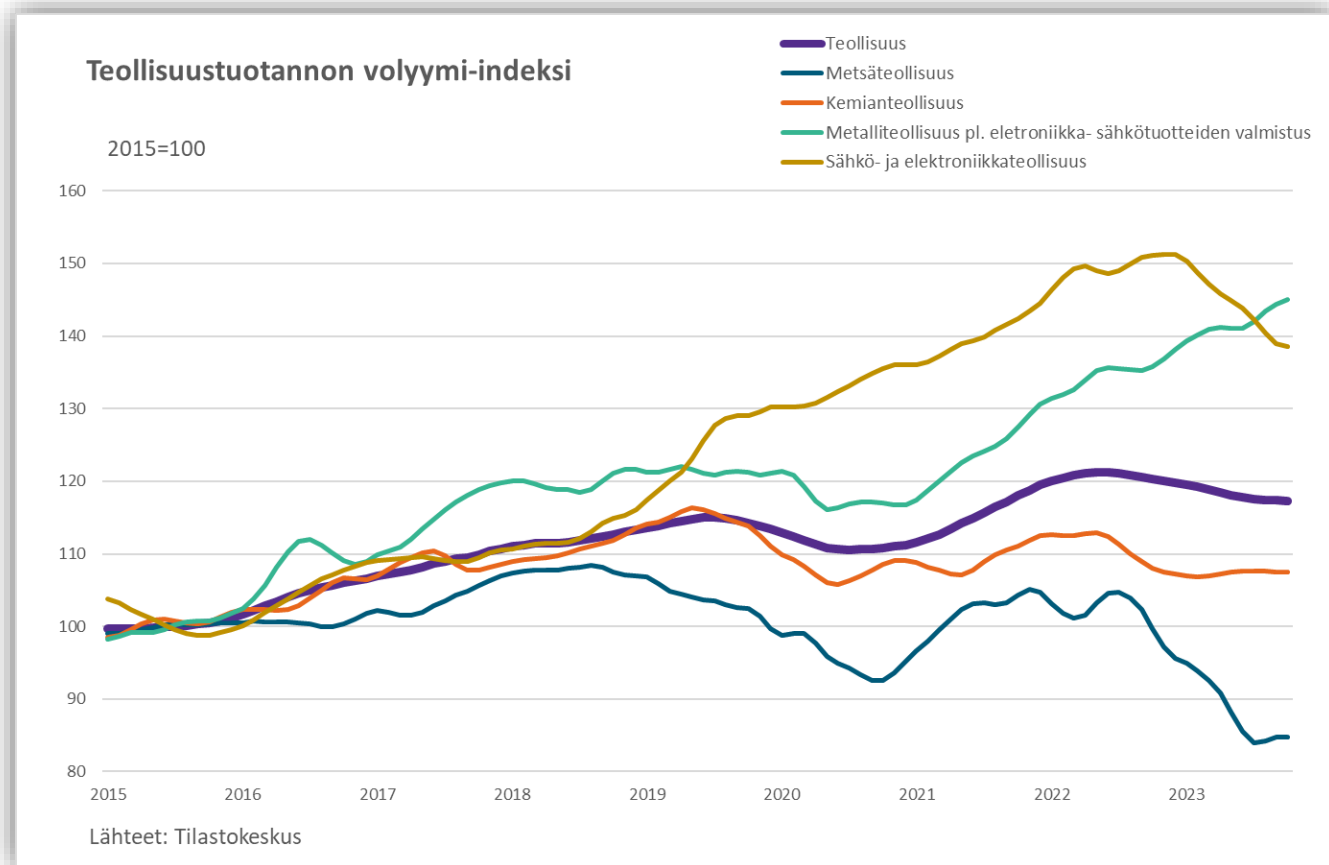
- Investoinnit vähenivät 5,6 % vuonna 2023, mutta kääntyvät kasvuun vuoden 2024 aikana. Investointien odotetaan kääntyvän voimakkaampaan kasvuun vuonna 2025.
- Investointien osuus BKT:sta oli 23,1 prosenttia vuonna 2023. Tästä suurin osa oli yksityisiä investointeja. Yksityiset investoinnit putosivat 5,4 % ja julkiset investoinnit 6,6 %.
- Investoinneista noin puolet syntyy rakentamisesta. Korkojen odotetaan kääntyvän laskuun vuoden 2024 aikana, joka käynnistäisi vähitellen asuinrakentamista.

Teollisuustuotannon volyymi edelleen hyvällä tasolla – uudet tilaukset laskeneet

Tuotanto kasvoi usealla päätoimialalla lokakuussa edelliseen kuukauteen verrattuna. Volyymi kuitenkin laski vuodentakaiseen verrattuna.

- Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli lokakuussa 0,7 % pienempi vuodentakaiseen verrattuna. Tuotanto pysyi samalla tasolla edelliseen kuukauteen verrattuna.
- Tuotanto kasvoi sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, kemianteollisuudessa ja metsäteollisuudessa verrattuna syyskuuhun.
- Heikko suhdanne kuitenkin näkyy teollisuuden näkymissä; teollisuuden uudet tilaukset vähenivät lokakuussa 15,6 % vuodentakaisesta. Tilaukset ovat vähentyneet yhtäjaksoisesti yhdeksän kuukautta.
- Tuotanto väheni vuodentakaiseen verrattuna vain kahdella päätoimialalla; sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa 11,4 % ja metsäteollisuudessa 11,0 %.

Työmarkkinat

Työllisyyden hyvä vire taukoaa – lomautukset kasvussa

Insinööriliitto

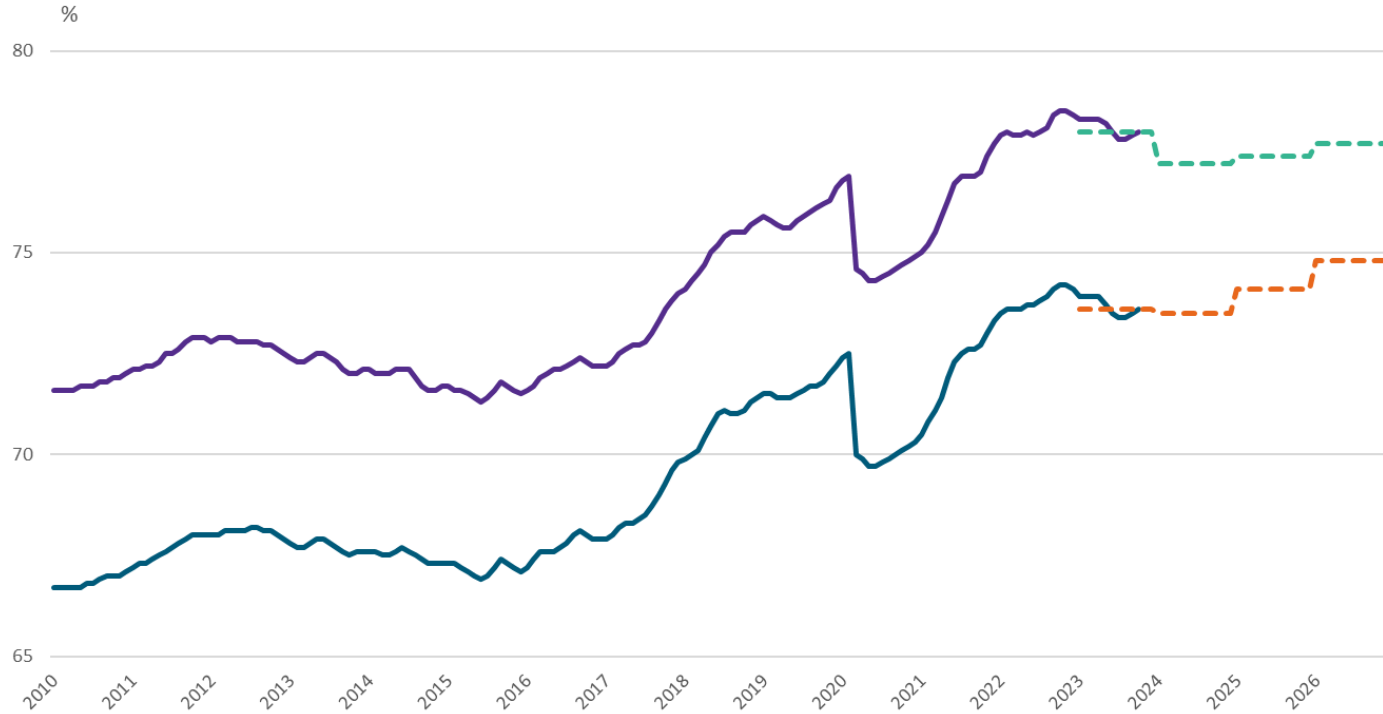
Työttömyys nousee tilapäisesti

Heikosta suhdanteesta johtuen vahva työllisyyskasvu tasaantui jo vuonna 2023. Työllisyyden ennustetaan heikentyvän hetkellisesti, mutta taso pysyy korkeana. Vuosina 2025 ja 2026 työllisyys lisääntyy jälleen.

- Työmarkkinoiden positiivinen kehitys taukoaa. Työttömien työnhakijoiden ja lomautettujen määrät ovat lähteneet kasvuun. Positiivinen kehitys jatkuu talouden elpyessä.
- Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan kokoaikaisesti lomautettujen määrä on kasvussa edelleen. Marraskuussa työttömistä työnhakijoista oli kokoaikaisesti lomautettuja 26 000. Lomautettujen määrä kasvoi edelliskuukauteen nähden 4 800:lla. Lomautettujen määrä kasvoi 12 200:lla edellisen vuoden marraskuuhun verrattuna.
- Marraskuun lopussa sekä kaikkien työnhakijoiden kokonaismäärä että työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi vuodentakaisesta. Kaikkiaan työnhakijoita oli Työnvälitystilaston mukaan 485 500, mikä on 15 900 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita oli 264 300, mikä on 29 500 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.
- Uusien avoimien työpaikkojen määrä väheni: uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin sekä kuntakokeiluihin marraskuun aikana yhteensä 44 400, mikä on 28 700 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kaikkiaan marraskuussa oli avoinna 87 000 työpaikkaa, mikä on 48 600 vähemmän kuin vuosi sitten.

Työllisyyden kehitys ja ennusteet

15-64-vuotiaat
20-64-vuotiaat

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki, VM

Työllisyys notkahtaa, mutta säilyy korkeana

Taantuma ja kasvun pysähtyminen näkyy myös työmarkkinoilla. Työllisyyden ennustetaan laskevan tilapäisesti, kun työvoiman kysyntä on heikkoa taantuman vuoksi.

Heikko kysyntä vähentää työllisyyttä ja lisää lomautuksia kuluvan vuoden aikana.

Vuosina 2025 ja 2026 talouden kasvun odotetaan olevan varsin vahvaa ja työllisyys lisääntyy.

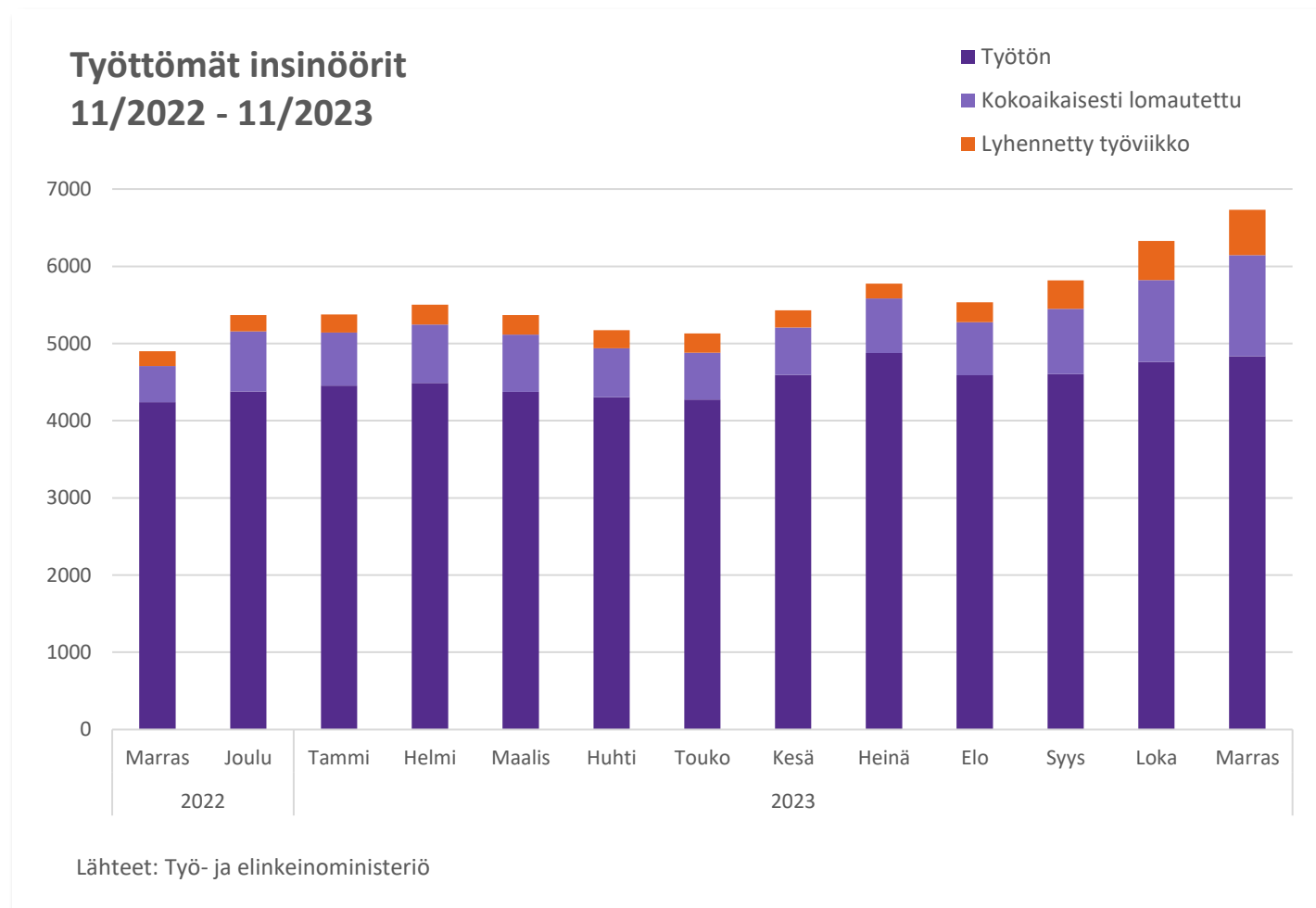
Työllisyysaste (%)	2023e	2024e	2025e	2026e
Suomen Pankin ennuste, 20-64	78	77,2	77,4	77,7
VM:n ennuste, 15-64	73,6	73,5	74,1	74,8

Työttömien insinöörien määrä pysynyt samalla tasolla – lomautusten määrä kasvussa

Työttömiä insinöörejä oli Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan kuluvan vuoden elokuussa 4835. Työttömyysaste oli 4,2 %.

Työttömien insinöörien määrä on edelleen viime vuotta korkeammalla tasolla. Työttömien määrä noussut syksyn aikana jonkin verran.

Kokoaikaisesti lomautettujen insinöörien määrä on kasvanut merkittävästi syksyn aikana. Kokoaikaisesti lomautettujen insinöörien määrä oli marraskuussa 1310. Elokuussa vastaava luku oli 686.

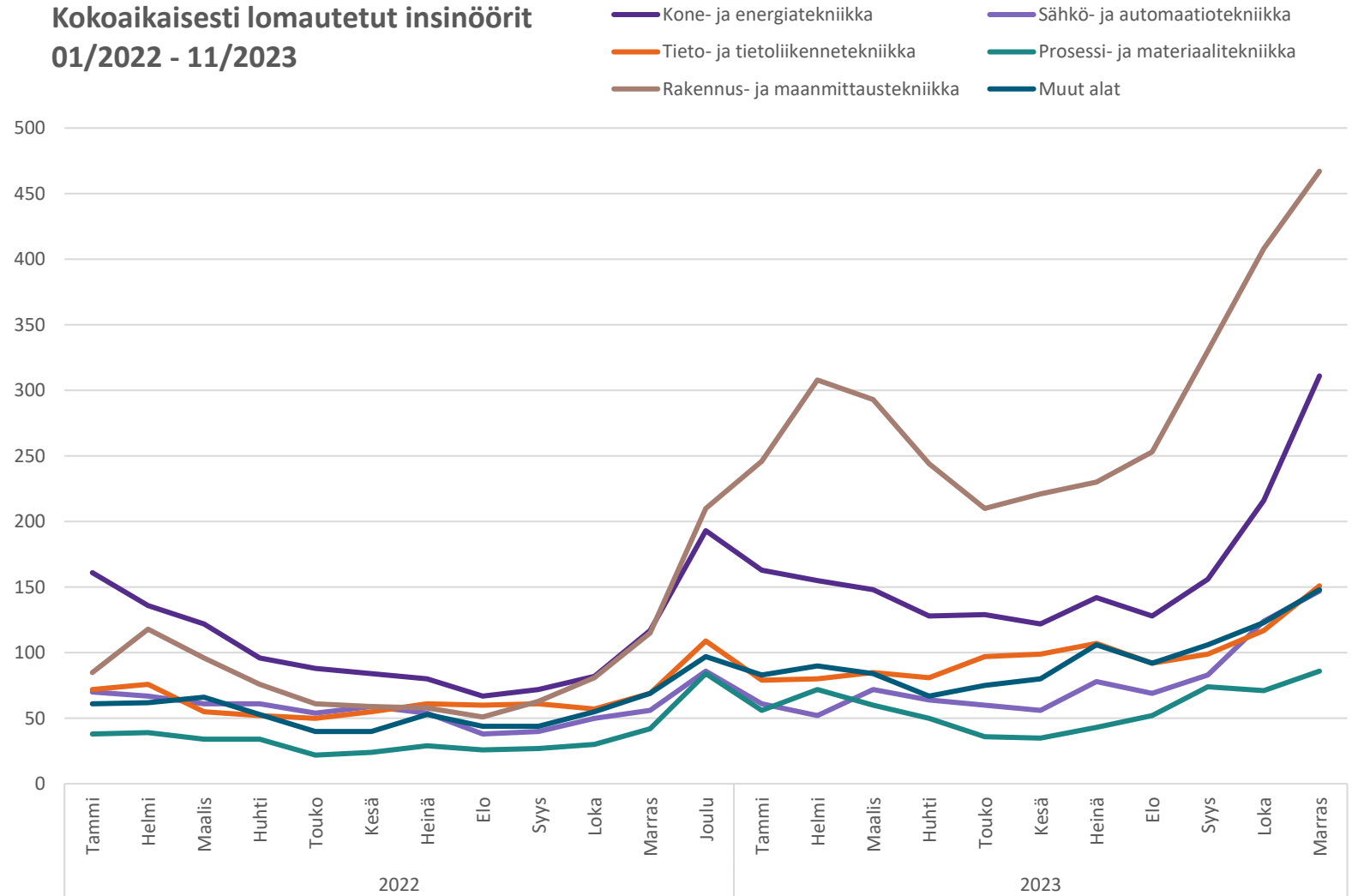
Lomautusten määrä kasvussa

Työttömien insinöörien määrässä ei ole havaittavissa merkittävää kasvua. Kokoaikaisesti lomautettujen insinöörien määrä on kasvanut merkittävästi vuoden 2023 aikana.

Kokoaikaisesti lomautettujen insinöörien määrä on kasvanut erityisesti rakennusalalla heikon suhdanteen vuoksi. Myös kone- ja energiatekniikan alalla lomautusten määrä on noussut huomattavasti elokuusta.

Myös lyhennettyä työviikkoa tekevien määrä on kasvanut. Lyhennettyä työviikkoa tekevien insinöörien määrä oli marraskuussa 589. Elokuussa vastaava luku oli 259.

Kokoaikaisesti lomautetut insinöörit
01/2022 - 11/2023

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriö

Suhdannekehitys

Ostovoiman lasku alkaa olla ohi

Insinööriliitto

Suhdannekehitys

Suomen talous on taantumassa. Kustannuskilpailukyky heikkeni hetkellisesti, mutta paranee lähivuosina. Hintojen nousu hidastuu laaja-alaisesti ja ostovoima alkaa kasvaa vuoden 2024 aikana.

- Inflaatio on hidastunut vuonna 2023 huomattavasti. Viime vuoden keskimääräinen inflaatio oli 6,3 prosenttia, mutta hintojen nousu oli huomattavasti hitaampaa vuoden lopussa. Rahapolitiikan kiristyminen ja heikko suhdanne hidastavat inflaatiota. Hintojen nousun odotetaan pysyvän maltillisena vuosina 2024-2026.
- Kustannuskilpailukyky heikkeni vuonna 2023, mutta paranee jälleen ennustejaksolla 2024-2026 suhteessa euroalueeseen. Viennin odotetaan kääntyvän kasvuun vuoden 2024 lopulla. Vuodesta 2025 eteenpäin odotukset viennille ovat hyvät maailmantalouden elpyessä.
- Reaaliansioiden lasku alkaa olla ohi. Nimellispalkkojen nousu nopeutui yli neljään prosenttiin vuonna 2023. Nimellisansiot nousevat keskimäärin noin 3,5 prosenttia vuonna 2024.
- VM:n ennusteen mukaan reaalisansiot nousevat vuoden 2024 aikana noin 1,5 prosenttia.
- Palkansaajien ostovoiman kehitys on ollut yleisesti heikkoa. Insinöörien keskipalkka kasvoi 3,3 prosenttia, mutta ostovoima kuitenkin heikkeni keskimäärin 3,0 prosenttia hintojen nousun vuoksi.

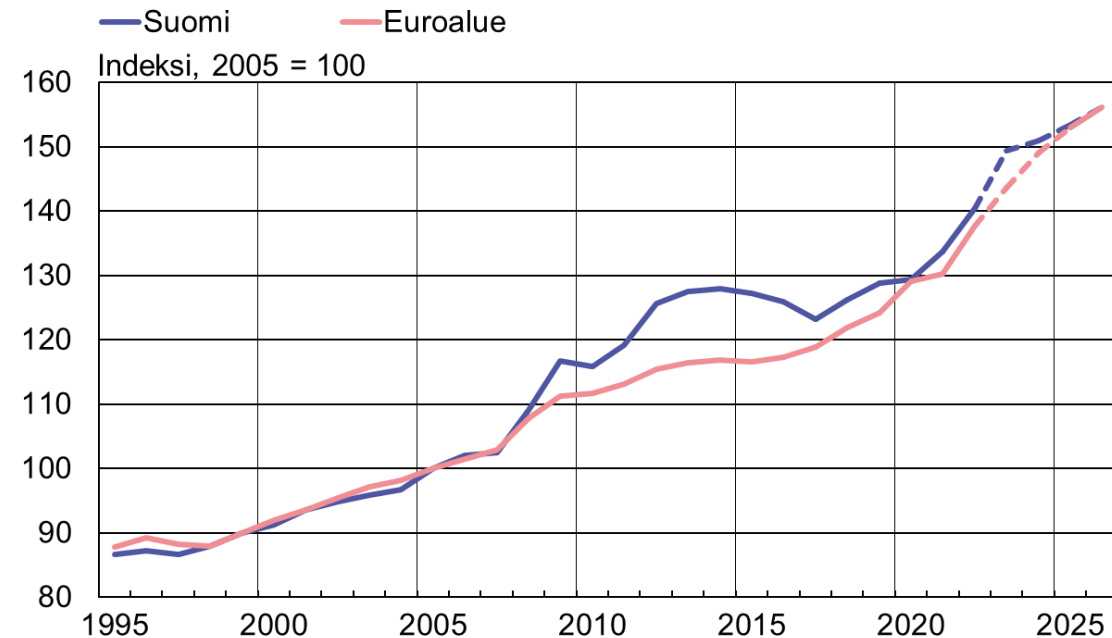
Kustannuskilpailukyky paranee lähivuosina suhteessa euroalueeseen

Vaihtosuhteekorjatuilla yksikkötyökustannuksilla mitattuna Suomen kustannuskilpailukyky säilyy suotuisana ennustejaksolla.

- Suomen kustannuskilpailukyky heikkeni euroalueeseen nähden vuonna 2023 vaihtosuhteekorjatuilla yksikkötyökustannuksilla mitattuna.
- Työvoimakustannusten kehitys tuki kustannuskilpailukyvyn kehitystä. Työn tuottavuus kehittyi lähes samaa tahtia kuin kilpailijamaissa. Suomen vaihtosuhte kehittyi kilpailijamaita heikommin ja heikensi kustannuskilpailukykyä vuonna 2023.
- Kustannuskilpailukyky paranee jälleen vuosina 2024-2026 euroalueeseen nähden. Myönteinen kehitys johtuu ennen kaikkea muuta euroaluetta hitaammasta palkkakehityksestä.

Suomen kustannuskilpailukyky suhteessa euroalueeseen

Vaihtosuhteekorjatut nimelliset yksikkötyökustannukset

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Suomen Pankin ja eurojärjestelmän joulukuun 2023 ennuste.

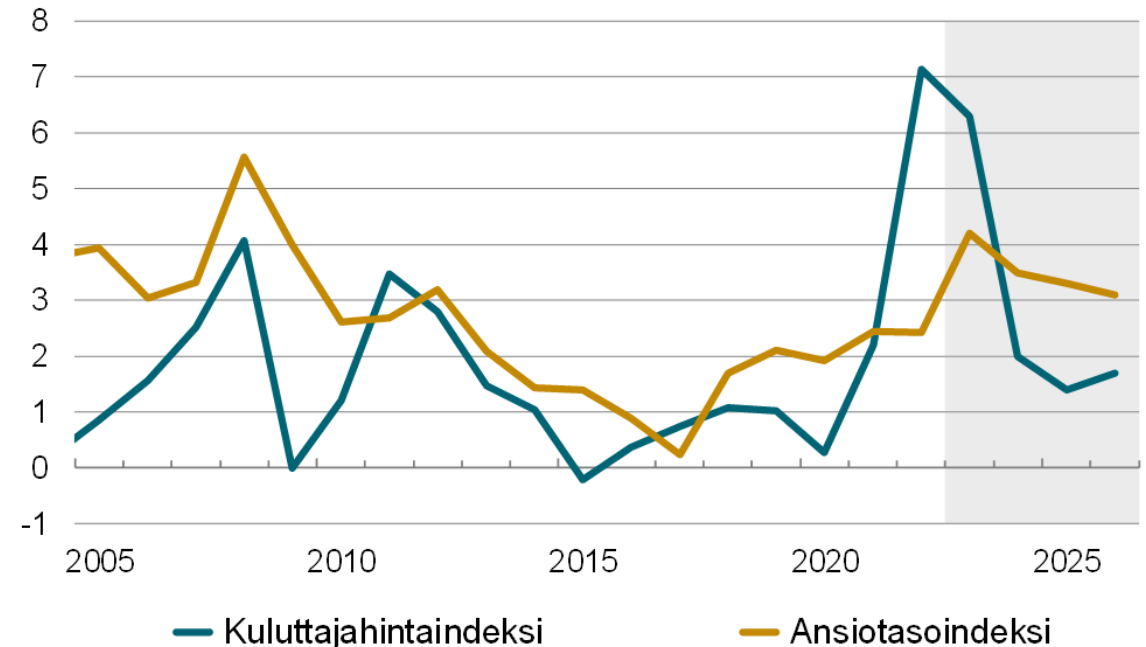
19.12.2023
© Suomen Pankki
38284@Kustannuskilpailukyky

Inflaation hidastuminen lisää ostovoimaa kuluvan vuoden aikana

Inflaatio on 2,0 prosenttia vuonna 2024 ja 1,4 prosenttia vuonna 2025.

- Hintojen nousu on hidastunut laaja-alaisesti ja inflaatio palaa EKP:n tavoittelemalle 2 prosentin tasolle vuoden 2024 aikana.
- Nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui 4,2 prosenttiin vuonna 2023. Vuonna 2024 nimelliset ansiot kasvavat 3,5 prosenttia.
- Vuonna 2023 reaali-ansiot laskivat yli 2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Reaali-ansioiden taso ei kuitenkaan laskenut enää kolmannella vuosineljänneksellä alkuvuodesta 2023.
- Ansiotasoindeksillä mitattuna reaalin ansiotason odotetaan kasvavan 1,5 prosenttia vuonna 2024. Ensi vuonna reaalin ansiotason ennustetaan kasvavan 1,9 prosenttia.

Kuluttajahinta- ja ansiotasoindeksi
muutos vuodentakaiseen, %

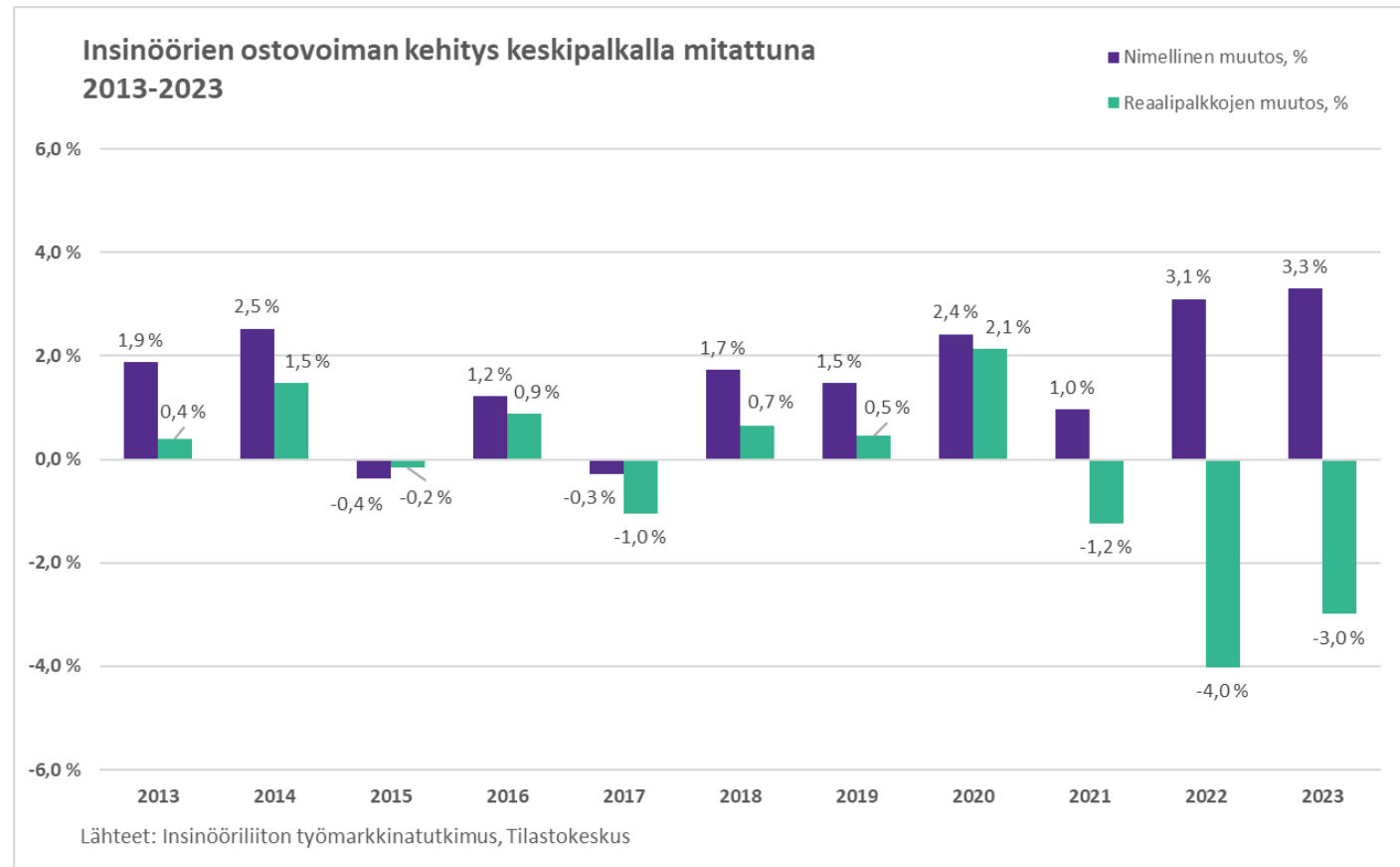

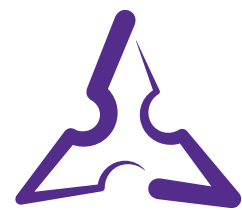
Lähde: Tilastokeskus, VM

Insinöörien keskipalkat nousivat merkittävästi – ostovoima heikkeni kuitenkin vielä edellisen vuoden aikana

Insinöörien ostovoima heikentynyt voimakkaasti kolmena peräkkäisenä vuotena.

- Insinöörien nimelliset keskipalkat ovat kasvaneet tasaisesti. Korkea hintojen nousuvauhti on kääntänyt reaali-palkkojen kehityksen negatiiviseksi.
- Insinöörien keskipalkka nousi 3,3 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. Keskipalkalla mitattuna ostovoima kuitenkin heikkeni noin 3 prosenttia.
- Edellisvuosia korkeammat palkankorotukset ja hidastuva inflaatio kääntävät reaali-palkkojen kehityksen tulevina vuosina kasvuun.

Insinööriliitto